

Η Ίνδικτος στην εκκλησιαστική παράδοση (Παναγιώτης Σκαλτσής, Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=171315>]

Οι Ρωμαίοι π.χ. κατά τον ιερό Φώτιο ετέλουν «ως καθ'εκάστην αρχήν ενιαυτού – και ιδιαίτερα κατά τον μήνα Σεπτέμβριο – ιδιαζούσας τε θυσίας και τελετάς, τιμώντες και ιλασκόμενοι ους ενόμιζον αυτοί θεούς»[12]. Ο ιλαστήριος επίσης χαρακτήρας Ιουδαϊκών εορτών που εορτάζονταν κατά τον έβδομο μήνα (Tisri) του έτους, όπως π.χ. του Εξιλασμού (Kipurim)[13] και της Σκηνοπηγίας[14] σε συνδυασμό με την κατά τη δεύτερη συγκομιδή «των κατά το έαρ βλαστησάντων καρπών»[15] έχουν επηρεάσει τυπολογικά και ιστορικά την διαμόρφωση της εορτής της Ίνδικτου κατά τον μήνα Σεπτέμβριο, περίοδο κατά την οποίαν, όπως γράφει ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης γίνεται η φθινοπωρινή ισημερία, ο αέρας και η ατμόσφαιρα είναι μετριόθερμος. Γεωργείται η γη και αρχίζουν να γίνονται οι βροχές «ίνα δι'αυτών απαλυνθεί η υπό του προλαβόντος θέρους σκληρυνθείσα γη. Και ακολούθως γένη επιτηδεία εις το να γεωργηθή καλώς, και να συλλάβη και να θρέψη τα εγκαταβληθέντα εις αυτήν σπέρματα» [16].

Δεν αποκλείεται επίσης με την επισήμανση ότι η Εκκλησία παρέλαβε την εορτή «από των αρχαίων», να αναδεικνύεται ο συσχετισμός της Ινδίκτου με το γεγονός της μετά τους πειρασμούς στην έρημο επιστροφής του Ιησού στη Ναζαρέτ, όπου «εισήλθε κατά το ειωθός αὐτῷ ἐν ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι»[17].

Το σχετικό ανάγνωσμα είναι από τον προφήτη Ησαΐα. Αναφέρεται δε στο απολυτρωτικό έργο του Χριστού και στην εκ μέρους Του αναγγελία έναρξης της νέας περιόδου κατά την οποία «πραγματοποιείται υπό του Μεσσίου η περί της σωτηρίας των ανθρώπων βουλή του Θεού»[18]. Στη συναξαρική παράδοση το περιστατικό αυτό ερμηνεύθηκε ως από το Χριστό επευλογία του χρόνου και θεωρήθηκε ως αρχή μίας νέας εορτής που ο ίδιος ο Κύριος χάρισε στην Εκκλησία· «Επί δε Χριστός ο Θεός ημών βουληθείς επευλογήσαι τὴν ἀρχὴν τοῦ χρόνου, μάλλον δε ὅλον τὸν χρόνον, ὃν αὐτός προ τῶν αἰῶνων ἐποίησεν, εἰσήλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. Καὶ ἀνοίξας αὐτό, εὗρε τὸν τόπον ὅπου ἦν γεγραμμένον· Ἐνεύμα Κυρίου ἐπ’ ἐμέ, οὐ εἶνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με· κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεςιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· καλέσαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν’ (Ἠσ. 61, 1-2). Καὶ ἀποδοὺς τὸ βιβλίον τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν. Ἐκτοτε ἐχαρίσατο ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς τὴν ἁγίαν εορτὴν ταύτην, ἣν καὶ προθύμως εορτάζοντες εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ»[19].

Την ίδια προσέγγιση βρίσκουμε και στο Συναξάριο της Κωνσταντινουπόλεως (10ου

αι.) όπου προστίθεται και το στοιχείο της σύνδεσης της Ινδίκτου και της «κατ' ενιαυτόν» απόδοσης των φόρων με το περιστατικό της από τον Αύγουστο Καίσαρα απογραφής όλης της οικουμένης[20]. Αυτήν βεβαίως την περίοδο κατά την οποία όλοι έπρεπε να εγγραφούν στους δημόσιους φορολογικούς καταλόγους γεννήθηκε ο Χριστός[21], ένα γεγονός που άλλαξε τον ρου της ιστορίας και σήμανε την αρχή της σωτηρίας του ανθρώπου, της νέας δημιουργίας[22] και του αγιασμού όλης της οικουμένης• «Έλαχε δε την τοιαύτην κλήσιν από Αυγούστου Καίσαρος, ος της βασιλείας από τούτου καταρξάμενος και την απογραφήν όλης της οικουμένης ποιούμενος ωρίσατο τους κατ'ενιαυτόν φόρους πάσι τοις αυτώ υποτελέσι. Δια ταύτα η Εκκλησία ευσεβέστερον παραλαβούσα κατά παράδοσιν, ως εναπογραφόμενον σχούσα κατά ταύτην δια την ενανθρώπησιν και τον Κύριον, εορτάζει την πρώτην ταύτην, δι' αυτής όλον αγιάζουσα και επευλογούσα τον ενιαυτόν. Εν γαρ ταύτη τη ημέρα ο Κύριος εισελθών εις την συναγωγήν των Ιουδαίων και λαβών βιβλίον Ησαΐου του προφήτου, αναπτύξας αυτό εύρεν ούτως• «Πνεύμα Κυρίου επ' εμέ, ου είνεκεν έχρισέ με• ευαγγελίσασθαι πτωχοίς απέσταλκέ με• κηρύξαι ενιαυτόν Κυρίου δεκτόν' (Ησ. 61,1-2). Έκτοτε ουν παραλαβούσα η ημέρα αύτη παρά του πάντων δημιουργού, του αεί όντος και ευλογούντος τα σύμπαντα και συνέχοντος, εορτάζεται παρά πασών των εκκλησιών εις δόξαν αυτού»[23].

[Συνεχίζεται]

[12] Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ο.π., PG 101, 737C.

[13] Λευιτ. 16, 23-31• 23, 26-32.

[14] Λευιτ. 23, 33-43• Αριθ. 29, 12-40• Κριταί 21, 19-21• Νεεμίας 8, 13-18.

[15] Θεοφάνους του επίκλην Κεραμέως Αρχιεπισκόπου Ταυρομενίου της Σικελίας, Ομιλία Α . Εις την αρχήν της Ινδίκτου, ήτοι του νέου έτους, PG 132, 112A. Πρβλ. Λευίτ. 23,39.

[16] Συναξαριστής των δώδεκα μηνών του ενιαυτού, τομ. Α', εκδ. «Δόμος», σσ.3-4, σχ.1.

[17] Λουκ. 4, 16.

[18] Π.Ν. Τρεμπέλα, Υπόμνημα εις το κατά Λουκάν Ευαγγέλιον, Αδελφότης Θεολόγων «ο Σωτήρ», Αθήναι 21972, σσ. 159-160.

[19] Βασιλειανό Μηνολόγιο, PG 117, 21 Β. Βλ. και N. Nilles, *Kalendarium Manuale utrisque Ecclesiae Orientalis et Occidentalis*, vol. I, Gregg International Publishers Limited England 1971, σ.266.

[20] Λουκ. 2, 1.

[21] Λουκ. 2, 1-20. Βλ. και Π. Ν. Τρεμπέλα, ο.π., σσ. 83-98.

[22] Β Κορ. 5, 17.

[23] Η. Delehayе, εκδ. *Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae*, Bruxelis 1902, στ. 1-2.